

El cas d'El Palau i la tempesta perfecta

written by Josep Lluís del Alcázar | 15 de juny de 2018

Sobre l'Institut El Palau de Sant Andreu de la Barca han confluït dues poderoses forces. Una prové de l'Estat, de la necessitat de transformar el relat –que van donar la volta el món de les càrregues brutals de la policia i la Guàrdia Civil l'1 d'octubre–. De llavors ençà s'ha posat en marxa un operatiu destinat a reconstruir la història: es tracta de presentar com a víctimes oprimides aquestes forces policials i com a agressors aquells que semblaven pacífics i inofensius. El recurs és la denúncia per incitació a l'odi. Una mesura concebuda per defensar les minories, avui s'ha convertit en l'instrument preferit per l'Estat per criminalitzar les mostres de rebuig contra la repressió: un mecànic, un pallasso, bombers, veïns i veïnes que protestaven contra la presència policial, regidors i alcaldes que s'han posicionat pels drets i les llibertats... En aquest marc, s'ha construït el relat sobre El Palau: que fins i tot els fills i filles de la Guàrdia Civil són objecte de tracte humiliant per part del professorat.

La segona força ve de més lluny. Els partits que han estat pilar de les institucions des de la Transició han d'explicar a la resta de l'Estat com és possible que un sector tan significatiu del poble de Catalunya, i amb tanta determinació, el vulgui trencar. I la resposta que construeixen és que no es tracta d'una convicció lliure –derivada de la fallida del règim del 78– sinó el resultat de la manipulació de masses: l'ensenyament que adoctrina i fa dels infants uns independentistes potencials, com ho farien els mitjans de comunicació públics amb el conjunt de la població. Així doncs, caldria purgar i reformar aquests dos «instruments d'adoctrinament de l'independentisme», perquè els catalans i catalanes visquin en harmonia amb la Monarquia borbònica.

L'acusació gratuïta que l'ensenyament català adoctrina es repeteix sistemàticament en les intervencions de PP, C's i PSOE i en els mitjans polítics que influeixen.

Aquests dos moviments, estratègics per a la dreta espanyola i per al mateix Estat, han confluït després de l'1 d'octubre i han caigut sobre l'Institut El Palau de Sant Andreu de la Barca i ha provocat una tempesta perfecta d'unes conseqüències tant imprevisibles com devastadores, i no només per a les persones directament implicades. Per això, si és important la discussió sobre els fets que s'imputen al professorat (que el professorat i bona part de l'alumnat a les aules asseguren que no es van produir), ho és més encara la instrumentalització política que s'ha fet del cas. Només amb aquests elements podem explicar l'enorme volada que li han donat i com l'han convertit en una qüestió d'estat.

Una qüestió d'estat tractada com a tal. Amb la intervenció de la fiscalia que posa en context les declaracions en aquest marc de victimització de la policia espanyola i la Guàrdia Civil i que atia el foc, identificant davant la premsa el professorat i també els i les alumnes, mecanisme que dispara la vergonyosa portada d'El Mundo amb noms i cognoms i fotos del professorat, i l'altaveu d'Albert Rivera que porta a les pintades a les parets de l'institut. Però, i no menys greu, la denúncia de fiscalia identificant els i les alumnes obre immediatament la porta perquè la resta de la classe se senti que també pot dir la seva. La conseqüència, un augment de la tensió.

I després de ser un tema recurrent en boca de dirigents del PP i C's tant al Parlament català com a les Corts espanyoles, el Govern envia dos secretaris d'estat, el de Seguretat i el d'Educació a Barcelona. Els envia només a reunir-se amb les famílies denunciants i donar-los tot el suport. Ni trepitgen l'institut, ni el Departament d'Ensenyament ni tan sols l'ajuntament. Probablement és el primer cas que el govern espanyol en ple es posa a disposició d'una acusació contra els

seus funcionaris, ja que el professorat ho som. Si hi ha dues versions dels fets, no seria obvi voler escoltar el que diu l'institut i el professorat? Doncs no, no els cal escoltar res perquè la seva versió, la que els interessa, només és una i posen al seu servei els recursos de l'Estat.

Unes quantes preguntes qüestionen l'acusació contra el professorat. El normal és que una família que rep una queixa dels fills, el primer que faci sigui anar a exigir explicacions a l'institut o a inspecció abans de portar-ho directament a la premsa. ¿És normal que al cap de poques hores nombroses televisions es plantessin a les portes del centre a l'espera d'esbombar la notícia? Mesos després encara no s'ha presentat cap queixa de cap família ni al centre ni al Departament d'Educació. És difícil entendre perquè les famílies implicades no es presenten a cap dels intents de mediació que fan el Consell Escolar, el Departament o l'Ajuntament, quan els seus fills i filles continuen estudiant al centre. El conflicte es manté obert i s'alimenta políticament i mediàtica al llarg de tots aquests mesos.

El Palau és la porta d'entrada d'un operatiu de llarg abast contra l'ensenyament a Catalunya, que més tard s'estendrà a la resta de l'Estat. Per posar-ho en context, el delegat del Govern a Catalunya, Enric Millo, parla de reobrir 135 expedients que es van tancar i podrien afectar fins a 500 docents. Això prendria la dimensió d'una purga, idea que ens transporta inevitablement als nostres docents de la república. De moment el cas d'El Palau és un advertiment a tot el professorat: alerta el que dieu a classe! I ja no només estem parlant de temes relacionats amb la relació de Catalunya i l'Estat, estem parlant de tancar la porta a les qüestions de l'actualitat que generen inquietuds als i a les nostres alumnes, que sempre han tingut un espai per expressar-les... perquè tota reflexió crítica pot ser considerada element d'adoctrinament.

Ara l'objectiu és l'escola a Catalunya, però el govern

espanyol prepara una «llei mordassa» també per l'ensenyament arreu de l'Estat. Partit Popular i Ciutadans protagonitzen una cursa per culpabilitzar l'ensenyament públic a Catalunya i els docents, per treure'n rèdit electoral a la resta de l'Estat. Per això són tan importants els comunicats de suport amb els docents d'El Palau que s'han començat a rebre de Sevilla, Àvila o Valladolid, perquè la cosa va més enllà del debat sobre la independència o no de Catalunya.

I aquesta dimensió de l'operació fa vertigen. Però no està escrit que se'n surtin. De la nostra part està la gent, una gran majoria: de professorat que està al costat dels companys i companyes, perquè saben que els podria haver tocat a ells, que porten pràcticament tot el curs patint aquesta situació molt difícil de gestionar en el dia a dia del centre. Durant mesos, polítics i alguns mitjans han fet escarni públic, i l'ambient es tornava infernal. Però hem dit prou. Al nostre costat també hi ha les famílies perquè coneixen la tasca que ha fet el professorat, perquè no volen que els seus fills i filles hagin de viure un clima enrarit per tantes acusacions pertorbadores, perquè no permetran que imposin entre els alumnes una fractura que mai no ha existit. Al nostre costat estan moltes i molts antics alumnes que volen defensar un l'institut que ha estat un referent a les seves vides, perquè pot ser també referent de fills o filles seves. I gran part de la comunitat educativa catalana que veu que el que ha passat a El Palau podia haver passat a qualsevol altre lloc.

Organitzar aquesta majoria que sabem que existeix és la tasca, sense deixar-nos ningú que hi vulgui ser. Han estat fonamentals les assemblees regulars del professorat, de les famílies, la seva coordinació amb antics alumnes i amb forces polítiques, sindicats i moviments de Sant Andreu de la Barca, que ens trobem a la Plataforma de suport als 9 del Palau. La primera mobilització va ser iniciativa dels antics alumnes i va reunir mil persones a la porta de l'ajuntament. La segona acció amb molta repercussió va ser la presentació del

comunicat de les famílies que una vintena de mares i pares van llegir. El professorat també feia una crida a la solidaritat. Han arribat comunicats de suport a les famílies i al professorat d'arreu de Catalunya, de molts indrets de la resta de l'Estat espanyol i també internacionals. S'han presentat mocions a tots els Ajuntaments de Catalunya i al Parlament. Ara es prepara una mobilització en solidaritat amb El Palau i l'ensenyament públic a Sant Andreu sota el lema «Eduquem en llibertat» per al 3 de juny i una gran manifestació a Barcelona per al 10 de juny, impulsada per tota la comunitat educativa.